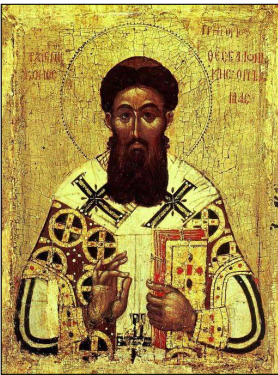

Εὐλογία Ἀγάπης ἀπὸ τὸν Ἅγιο Γρηγόριο τὸν Παλαμᾶ

† Ἐπισκόπου Γαρδικίου Κλήμεντος

Τὸ ἔργο καὶ ἡ διδασκαλία τοῦ μεγάλου Πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ ἀποτελεῖ, ὡς γνωστόν, μία δεύ-
τερη νίκη τῆς Ὁρθοδοξίας, μετὰ τὸν λαμπρὸ
ἑορτασμὸ τοῦ Θριάμβου τῆς Ὁρθοδοξίας
τὴν Α΄ Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν. Ὁ Ἅγιος Γρη-
γόριος Θεσσαλονίκης διετύπωσε αὐθεν-
τικὰ τὴν Πίστι, βασιζόμενος στὴν Πατερικὴ
Παράδοσι καὶ ἐξέφρασε μία ὄντως ζῶσα
Θεολογία. Ἡ μαρτυρία του γιὰ τὴν πραγμα-
τικὴ θεϊκότητα τῶν σωτηριωδῶν Ἀκτίστων

Ἐνεργειῶν τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπο ἔτυχε Συνοδικῆς ἐγκρίσεως
καὶ Ἐκκλησιαστικῆς ἐπισφραγίσεως. Ὁ Ἅγιος Παλαμᾶς προέβη
σὲ ἐξήγησι τῆς θεοπρεποῦς διακρίσεως Οὐσίας καὶ Ἐνεργειῶν
στὸν Θεὸ καὶ ὑπερασπίσθηκε μὲ σθένος τὴν πραγματικότητα
τῆς κοινωνίας καὶ ἐνώσεως τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεό, δηλαδὴ
τῆς Θεώσεως τοῦ ὅλου ἀνθρώπου.

Πῶς θεοποιούμεθα; Μὲ τὴν νέκρωσι τοῦ «παλαιοῦ ἀνθρώπου»
τῆς ἐμπαθείας καὶ τὴν ἐκζήτησι τῆς ἀληθινῆς κοινωνίας ἐν Χάρτι
μὲ τὸν Θεὸ καὶ τὸν πλησίον· μὲ ἓνα λόγος, μὲ τὴν Ἀγάπη ὡς Χάρι
Θεοῦ, ὡς δωρεὰ τοῦ Πνεύματος τῆς Ἀληθείας.

Ὁ Ἑσυχασμὸς, ὡς μέθοδος θεραπείας τῆς προσωπικότη-
τος τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ὁποῖον ἐπαγγέλθηκε ὁ Ἅγιος Γρηγόριος
Παλαμᾶς, εἶναι γιὰ ὅλους, διότι ἅπαντες ἔχουν ἀνάγκη θεραπείας
ἀπὸ τὸν ἀτομισμὸ καὶ τὴν ἐξωστρέφεια, ὥστε νὰ ἐγκεντρισθοῦν

ἀληθινὰ στὸ Μυστηριακὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, νὰ χριστοποιηθοῦν καὶ νὰ σωθοῦν.

* * *

Ο ΤΡΙΑΔΙΚΟΣ Θεὸς μᾶς ἔπλασε ἀπὸ Ἀγάπη καὶ ἔθεσε στὴν «κατ' εἰκόνα» Αὐτοῦ ψυχὴ μας **δύναμι θεϊκῆς Ἀγάπης** καὶ Γνώσεως, ὥστε ὁ ἄνθρωπος νὰ ἔχη συνεχῆ μνήμη καὶ θεωρία Θεοῦ καὶ νὰ φλέγεται ἀπὸ τὴν Ἀγάπη Του, γιὰ νὰ ἐλκύη τὴν Χάρι Του καὶ νὰ ἔχη τὸ «καθ' ὁμοίωσιν». Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου θὰ παρέμενε μὲ Ἀγάπη στὸν Θεὸ «ὑπὲρ ἑαυτὴν», μὲ Ἀγάπη στὸν πλησίον «ὡς ἑαυτὴν» καὶ ἀληθινὴ Ἀγάπη τοῦ ἰδίου τοῦ ἑαυτοῦ της (Κεφάλαια Ἑκατὸν Πεντήκοντα Φυσικὰ καὶ Θεολογικὰ..., § 40).

Ὅμως, δὲν ἐκπληρώσαμε τὴν ἀποστολὴ μας, οὔτε διατηρήσαμε τὰ δῶρα καὶ τὶς δυνατότητές μας, ἀλλὰ μὲ τὴν ἐπήρεια τῶν «ἀντιθέων» καὶ «λυμαντικῶν» καὶ «πολεμιωτάτων» τοῦ γένους μας ἐχθρῶν δαιμόνων (Κεφάλαια..., § 27), «ἀποστατήσαμε» καὶ πράξαμε σὰν τοὺς μανιακοὺς, οἱ ὁποῖοι διασπαράττουν τὶς ἴδιες τους τὶς σάρκες, ἐφ' ὅσον διασπαράξαμε «τὴν ἔμφυτον καλλονὴν» μας (Κεφάλαια..., § 40).

Παρακούσαμε τοῦ Θεοῦ καὶ βρήκαμε τὸν θάνατο, τὸν χωρισμὸ ἀπὸ τὴν θεία διαμονὴ καὶ τὴν γύμνωσι ἀπὸ τὰ ἐνδύματα τοῦ «ἀφθάρτου φωτὸς» (Πρὸς Ἀκίνδυνον Λόγος Ἀντιρρητικὸς Ἔκτος, Ι', § 28). Καὶ πλέον, μᾶς κατέλαβε νύκτα καὶ μᾶς περιτύληξε σκότος· τὸ «κατ' εἰκόνα» ἀμαυρώθηκε καὶ τὸ «καθ' ὁμοίωσιν» ἀπωλέσθηκε!...

* * *

Ο ΘΕΟΣ, διὰ τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου Του, μᾶς ἀνέπλασε ἀπὸ Ἀγάπη καὶ μόνον καὶ μᾶς ἐπανέφερε στὴν ἄνωθεν ἀξία καὶ πλέον αὐτῆς! Κατῆλθε μέχρις ἡμῶν καὶ ὑπέμεινε Σταυρὸ καὶ Θάνατο καὶ ἔτσι λαφυραγώγησε τὸν Ἄδη καὶ ἔδειξε πάλι στὴν φύσι μας τὸ Φῶς τῆς Ἀθανάτου Ζωῆς, ὡς Φῶς Ἀναστάσεως (Ὁμιλία ΚΓ', § 3)!...

Τὸ Φῶς αὐτὸ ἐνουπάρχει στὴν Ἐκκλησίᾳ, τὴν **«Κοινωνία Θεώσεως»**, καὶ μᾶς παρέχεται δωρεάν, ὡς Χάρις Ἀληθείας καὶ Ἀγάπης, διὰ τῶν Μυστηρίων καὶ τῶν Ἀρετῶν. Γιὰ τὴν οἰκείωσι αὐτῶν ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο χρειάζεται ἀγώνας, διότι ἀντιτάσσονται σφοδρῶς ἢ «φιλαμαρτήμων γνώμη», ἢ φιλαυτία καὶ ἢ ἐμπάθειά μας.

Ἐπειδὴ πλασθήκαμε «κατ' εἰκόνα τοῦ ἀγαθοῦ», μετὰ τὴν πτώσι διατηρήσαμε μὲν ἄθικτη καὶ ἀκέραιη τὴν ἀγάπη πρὸς τὸν ἑαυτὸ μας καὶ τὴν ἐπιθυμία καὶ τὴν ἀνάγκη νὰ μᾶς ἀγαποῦν, ὅμως πλέον δυσκολευόμαστε πάρα πολὺ νὰ ἀγαποῦμε ἐμεῖς τοὺς ἄλλους θυσιαστικὰ καὶ διακονητικὰ, «ἀνιδιοτελῶς», λόγῳ τῆς φιλαυτίας καὶ τοῦ ἐγωῖσμοῦ μας (Ὁμιλία ΜΕ', § 5).

Γ' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός, ἡ Αὐτο-αγάπη καὶ ἡ Αὐτο-αλήθεια, ἔδωσε τὴν Ἐντολὴ τῆς Ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸ καὶ πρὸς τὸν πλησίον ὡς τὴν ἀνώτερη ὄλων τῶν ἐντολῶν (βλ. Ματθ. κβ' 37-40) καὶ ὡς τὸ «Κεφάλαιόν» τους. Ὅλα ἐξαρτῶνται ἀπὸ Αὐτήν!

Βεβαίως, ἡ Ἀγάπη ὑπάρχει σὲ μᾶς «φυσικῶς» καὶ «κτιστῶς», ὡς «ἀπήχημα» τῆς ἀρχικῆς μας πλάσεως, ἀλλ' ἐὰν δὲν μεταμορφωθῆ χαρισματικά, εὐκόλα ἀμαυρῶνεται, χρησιμοποιεῖται ἐμπαθῶς καὶ ἀχρειώνεται. Ἔτσι, ἡ δύναμις τῆς ἀγάπης τῆς ψυχῆς ἐκπίπτει καὶ σκορπίζεται *«πρὸς ἐπιθυμίαν βρωμάτων οὐκ ἀναγκαίων, πρὸς ἐπιθυμίαν σωμάτων οὐκ εὐσχημόνων, πρὸς ἐπιθυμίαν οὐκ εὐχρήστων χρημάτων, πρὸς ἐπιθυμίαν τῆς κενῆς καὶ ἀδόξου δόξης»* (Ὁμιλία Γ', § 15).

Ἔτσι, ὁ νοῦς *«κατακερματίζεται»* καὶ ἀφίσταται τοῦ Θεοῦ καὶ *«μάχεται τοῖς πλησίον, μαίνεται κατὰ τῶν ὁμοφύλων, ἀποθηριοῦται κατὰ τῶν μὴ συναινούντων ταῖς αὐτοῦ παραλόγοις ὀρέξεσι, καὶ ἀνθρωποκτόνος, φεῦ, ὁ ἀνθρωπος γίνεται, οὐ μόνον τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις ὁμοιωθεὶς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔρπετοῖς καὶ ἰοβόλοις τῶν ζώων, σκορπίος, ὄφις, γέννημα ἐχιδνῶν γεγονώς, ὁ ἐν υἰοῖς Θεοῦ τεταγμένος»* (Ὁμιλία Γ', § 16).

* * *

ΠΩΣ θὰ καταστήσουμε τὸν νοῦ μας δεκτικὸ Χάριτος καὶ ἄρα Ἀγάπης; Χρειάζονται καὶ τὰ ἐξωτερικὰ ἔργα Ἀγάπης, ἀλλὰ κυρίως ἀπαιτεῖται **ἐσωτερικὴ θεραπεία**. Πρωτίστως, χρειάζεται ἀποκοπὴ τῶν ἁμαρτιῶν καὶ ἀπαλλαγὴ τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὶς ἐμπαθεῖς προσκολλήσεις της, τήρησις τῶν Ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ μὲ φόβο καὶ βαθεῖα **προσευχὴ μετανοίας**. Ἡ ἐπιμονὴ σὲ αὐτὰ φέρνει εἰρήνη καὶ καταλλαγὴ στὴν ψυχὴ καὶ ὁ φόβος μεταβάλλεται σταδιακὰ σὲ Ἀγάπη μέσα στὸν ἀνθρώπο· «τὸ τῆς εὐχῆς ὀδυνηρὸν» μετατρέπεται σὲ «τερπνὸν» καὶ «ἀνατέλει τὸ ἄνθος τοῦ φωτισμοῦ» καὶ καταυγάζει ἡ Χάρις τῆς Ἀγάπης (Λόγος ὑπὲρ τῶν ἱερῶς Ἑσυχάζοντων 1, 1, § 7).

Ἄν πιστεύουμε ὀρθὰ καὶ γνωρίζουμε ὅτι χωρὶς τὸν Θεὸ δὲν δυνάμεθα νὰ κάνουμε τίποτε, ἂν μᾶς καταλάβῃ, βάσει τῶν ἀνωτέρω, ὁ **θεῖος Ἔρω**s, τότε κάνουμε **τροφὴ** καὶ **πνοή** μας τὴν *Εὐχή*, ὥστε οἱ δωρεῆς νὰ σταθεροποιοῦνται καὶ αὐξάνουν καὶ ἡ ἱερὰ εὐφροσύνη νὰ μᾶς περιθάλλῃ. Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ἡ καρδιὰ καθαίρεται καὶ ὁ νοῦς φωτίζεται.

Ἡ *νοερὰ προσευχή* εἶναι προσιτὴ σὲ ὅλους, γιὰ τὴν ἀκρίβεια στοὺς ὑπάκουους καὶ ὄχι στοὺς παρήκοους καὶ ὑπερήφανους. Ἡ Ἑσυχαστικὴ μέθοδος μὲ νῆψι καὶ προσοχὴ εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ

τὴν ἐπίτευξι τῆς Ἀγάπης καὶ τὴν ἔνωσι μὲ τὸν Θεό· μὲ τὴν ἐγκράτεια καθαίρεται τὸ σῶμα, μὲ τὴν ἀγάπη μεταποιοῦνται ὁ θυμὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία σὲ ἀρετές, καὶ μὲ τὴν προσευχὴ ὁ ἐξαγνισμένος νοῦς παρίσταται ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ λαμβάνει ὅ,τι ἔχει ὑποσχεθῆ ὁ Κύριός μας γιὰ τοὺς καθαροὺς τῆ καρδία (Αὐτόθι 1, 2, § 2), δηλαδὴ κατοικεῖ καὶ ἐμφανίζεται ὡς **Φῶς** σὲ ὅσους τὸν ἀγαποῦν καὶ τοὺς ἀγαπᾶ. Τὸ Φῶς αὐτὸ δὲν εἶναι αἰσθητὸ καὶ ὕλικό, ἀλλὰ προαιώνιο καὶ ἀτελεύτητο (Αὐτόθι 2, 1, § 29).

Αὐτὸ τὸ Ἄκτιστο Φῶς προὔπεδειξε ὁ Κύριός μας στὸ Ὅρος Θαβῶρ κατὰ τὴν θεία Μεταμόρφωσι, ἡ δὲ φύσις Αὐτοῦ τοῦ Φωτὸς ἀπετέλεσε κατὰ κύριο λόγο τὸ ἀντικείμενο τοῦ Ἀντιαιρετικοῦ ἀγῶνος τοῦ Ἁγίου μας κατὰ τῶν βλασφημησάντων εἰς Αὐτό. **Ὁ ἀγῶνας τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου ἦταν ἀγῶνας Ἀγάπης καὶ Ἀληθείας, γιὰ τὴν σωτηρία τῶν ψυχῶν ἀπὸ τὸ δηλητήριο τῆς Αἰρέσεως,** γι' αὐτὸ καὶ διεξήγετο δυναμικῶς μὲν, ἀλλ' ἀπαθῶς, χωρὶς νὰ ἀφίσταται ἀπὸ τὸ ἐκκλησιαστικὸ ἦθος τῆς εὐπρεπείας καὶ φιλανθρωπίας.

Ὁ ἀπόρρητος φωτισμὸς μὲ τὸ θεῖο Φῶς σημαίνει μέθεξι τῆς θεοποιῦ Ἐνεργείας καὶ Χάριτος καὶ ὄχι τῆς Οὐσίας τοῦ Θεοῦ, ἡ ὅποια εἶναι ἀμέθεκτη ἀκόμη καὶ γιὰ τοὺς Ἁγίους Ἀγγέλους. Ἡ δὲ ὄρασις καὶ μετοχὴ Αὐτοῦ ἐπιτυγχάνεται διὰ θείας Δυνάμεως καὶ Αἰσθήσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Αὐτὴ ἡ **θεοποιὸς Ἐνωσις** δεικνύει τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς Ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπο· ὀνομάζεται **«σύμφυσις»** καὶ **«ἀνάκρασις»** καὶ συνάπτει Θεὸ καὶ ἄνθρωπο εἰς **«Πνεῦμα ἓν»** (Πρὸς Ἀκίνδυνον Λόγος Ἀντιρρητικὸς Ἑβδομος..., Θ', § 28-29). Αὐτὴ εἶναι ἡ ὄντως Ἀγάπη Θεοῦ πρὸς ἄνθρωπο καὶ ἀνθρώπου πρὸς Θεόν! Καὶ αὐτὸ εἶναι ποὺ συντελεῖται στὴν **Θεία Εὐχαριστία**, ὅπου ἐπὶ πλέον δὲν ἔχουμε μόνον συνάφεια καὶ ἔνωσι πνευματικὴ, ἀλλὰ καὶ σωματικὴ! Στὴν **Θεία Κοινωνία** ἔχουμε -μὲ πνευματικὴ ἔννοια- **γαμήλια-ἐρωτικὴ ἔνωσι** καὶ **ἀνάκρασι** Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου εἰς **«ἓν σῶμα»** καὶ **«ἓν πνεῦμα»** (Ὁμιλία ΝΣΤ', § 10)!...

* * *

ΠΟΙΑ εἶναι τὰ γνωρίσματα τῆς ὄντως Ἀγάπης;

Πρῶτον, ὅταν κάποιος προσεύχεται καὶ χαίρεται ὁ νοῦς του στὴν μνήμη τοῦ Θεοῦ, χωρὶς νὰ διασπᾶται καὶ χωρὶς νὰ δυσανασχετῆ ἀπὸ πιθανὴ παράτασι τῆς προσευχῆς· καὶ δεύτερον, ὅταν κάποιος μὲ κατάνυξι καὶ γλυκεῖα ὀδύνη καρδιάς προσεύχεται ὅπως γιὰ τὸν ἑαυτό του, παρομοίως καὶ γιὰ κάθε ἄνθρωπο, γνωστὸ ἢ ἄγνωστο, φίλο ἢ ἐχθρό, λυπήσαντα αὐτὸν ἢ μὴ λυπήσαντα.

Αὐτὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθοῦν, χωρὶς τὴν ἐξάσκησι τῶν φανερῶν – πρακτικῶν ἔργων Ἀγάπης: πρῶτον, τὴν ἐκκοπὴ τοῦ ἰδίου θελήματος, ὥστε νὰ ἐπιτευχθῆ τὸ θέλημα τοῦ πλησίον -ὄταν φυσικὰ δὲν ὑπάρχη ἁμαρτία-, διότι χωρὶς αὐτὴ τὴν στάσι δὲν πρόκειται νὰ δείξουμε ὑπομονὴ σὲ ὅσα θὰ μᾶς ἐπιφέρῃ ὁ πλησίον· καὶ δεύτερον, τὴν ὑπομονὴ μὲ γενναιότητα καὶ μακροθυμία ὅσων δυσχερῶν μᾶς συμβαίνουν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, διότι διαφορετικὰ δὲν πρόκειται νὰ προκόψουμε στὴν προσευχὴ ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν (‘Ομιλία ΜΔ’, § 9).

Εἶναι γνωστὸν, ὅτι ἡ Ἀγάπη δοκιμάζεται στὶς θλίψεις τῶν πειρασμῶν καὶ χρειάζεται ὅπωςδὴποτε ὑπομονὴ σὲ ὅσα δεινὰ μᾶς ἐπέρχονται παρὰ τὴν θέλησί μας, ὥστε καὶ οἱ ἐκούσιες πράξεις μας νὰ τύχουν τῆς θείας εὐλογίας (Πρὸς τὴν σεμνοτάτην ἐν Μοναζούσαις Ξένην..., § 45).

Καὶ βέβαια, εἶναι ἀπαραίτητα τὰ ἔργα τῆς ἔμπρακτης Ἀγάπης, διότι ὁποῖος δὲν ἔχει ἔργα Ἀγάπης καὶ Συμπαθείας, ὁμοιάζει μὲ τὶς «μωρὲς παρθένες» (βλ. Ματθ. κε’ 1-13) μὲ τὶς σβησμένες λαμπάδες, χωρὶς τὸ Ἑλαιὸν τῆς Ἀγάπης. Ὅποῖος δὲν ἔχει ἔργα Ἀγάπης, ὁμοιάζει ἐπίσης μὲ αὐτὸν ποὺ δὲν διαθέτει «ἔνδυμα γάμου» (βλ. Ματθ. κβ’ 11-12), ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ παρακαθῆσθαι στὸ Δεῖπνο τῆς Βασιλείας, ἔστω καὶ ἂν εἶναι προσκεκλημένος (‘Ομιλία ΙΗ’, § 15).

Στὴν Μέλλουσα Κρίσι θὰ γίνῃ ἐξέτασις τῆς *Κεφαλῆς* ὄλων τῶν Ἀρετῶν, τῆς Ἀγάπης καὶ Εὐποιΐας, σὰν Ἵεροφῆς στὸν οἰκοδόμημα τοῦ οἴκου τῶν Ἀρετῶν καὶ σὰν Ἵπισφραγίσεως καὶ Ἵπιστέψεως αὐτῶν (‘Ομιλία Δ’, § 14).

Γι’ αὐτὸ ὁ φιλόθεος καὶ φιλάνθρωπος Ἅγιος, γεμᾶτος Ἀγάπη καὶ Συμπόνια, μᾶς προτρέπει:

«Ἀγαπῶμεν οὖν ἀλλήλους καὶ ἀνεχώμεθα καὶ κηδώμεθα ἀλλήλων, ἅτε μέλη ὑπάρχοντες ἀλλήλων· τὸ γὰρ σημεῖον τῆς ἡμῶν πρὸς Ἐκεῖνον μαθητείας, ὡς Αὐτὸς ὁ Κύριος εἶπεν, ἡ Ἀγάπη ἐστὶ καὶ ἡ πατρικὴ κληρονομία, ἣν ἡμῖν ἀφῆκε μεταβαίνων ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, ἡ Ἀγάπη ἐστὶ, καὶ ἡ τελευταία ἣν ἔδωκεν ἡμῖν εὐχὴ πρὸς τὸν οἰκειὸν Πατέρα ἀναβαίνων τὴν πρὸς ἀλλήλους Ἀγάπην ἡμῶν ἐπιστηρίζει» (‘Ομιλία ΙΕ’, § 12).

Καὶ κατακλείουμε μὲ τὴν παρόμοια σωτήρια καὶ προτρεπτικὴ Παλαμικὴ «Εὐλογία Ἀγάπης»:

«Ἄλλ’ ἡμεῖς Ἀγάπης ἔργα ἐπιδειξώμεθα εἰς τοὺς ἡμετέρους ἐν Χριστῷ ἀδελφούς, ἐλεοῦντες τοὺς πενομένους, ἐπιστρέφοντες τοὺς πεπλανημένους, ἣν ἂν εἴποις πλάνην τε καὶ πενίαν, ἐκδικοῦντες (δικαιῶνοντες) τοὺς ἀδικουμένους, ἐπιρρωννύντες (ἐνι-

σχύοντες) τοὺς ἐν ἀσθενείᾳ κατακειμένους, εἴτε διὰ τῶν αἰσθητῶν τοῦτο πάσχοντας ἐχθρῶν καὶ νοσημάτων, εἴτε διὰ τῶν ἀοράτων πονηρῶν πνευμάτων καὶ τῶν τῆς ἀτιμίας παθῶν, ἐπισκεπτόμενοι τοὺς ἐν φυλακῇ καθειργμένους, ἀλλὰ καὶ ἀνεχόμενοι τῶν εἰς ἡμᾶς πταιόντων, καὶ χαριζόμενοι ἀλλήλοις εἴ τις πρὸς τινα ἔχει μομφήν, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς ἐχαρίσατο ἡμῖν· καὶ ἀπλῶς παντὶ τρόπῳ καὶ πᾶσιν ἔργοις τε καὶ λόγοις, οἷς ἔχομεν, ἐπιδειξώμεθα τὴν πρὸς ἀλλήλους Ἀγάπην, ἵνα καὶ τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐπιτύχωμεν Ἀγάπης καὶ εὐλογηθῶμεν παρ' Αὐτοῦ καὶ κληρονομήσωμεν τὴν ἐπηγγελμένην ἡμῖν καὶ δι' ἡμᾶς ἠτοιμασμένην οὐράνιον καὶ αἰώνιον Βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Ἦς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' Οὗ τῷ Πατρὶ ἅμα τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν»! (*Ὁμιλία, Δ', § 26-27).

Β' Κυριακὴ Νηστειῶν 2012